

Олексій Олександрович СЕРПУХОВ

(Університет сучасних знань, м. Київ)

НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто напрями взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні, що є одним із ключових завдань забезпечення стабільності, демократичного розвитку та правопорядку держави. Акцентовано на складності та багатоаспектності досліджуваної сфери, підкреслюючи, що ефективність антикорупційної діяльності значною мірою залежить від узгодженості дій між Державним бюро розслідувань та іншими органами, уповноваженими на здійснення заходів протидії корупції. Проаналізовано організаційні, правові та практичні аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з Національним антикорупційним бюро України, Національною поліцією, прокуратурою, Службою безпеки України, судами та іншими суб'єктами антикорупційної політики. Значну увагу приділено питанням координації, обміну інформацією, спільного проведення оперативно-розшукових та слідчих заходів, а також удосконаленню нормативно-правового забезпечення цієї діяльності. Визначено основні напрями взаємодії, серед яких особливе місце займає забезпечення ефективного досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Досліджено позиції науковців щодо сутності напрямів взаємодії, розкрито їх змістовний та нормативно-правовий аспект, а також цільове призначення узгоджених дій суб'єктів антикорупційної діяльності. Сформульовано авторське бачення напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції як сукупності векторів узгоджених, цілеспрямованих дій, визначених на нормативно-правовому рівні, що забезпечують комплексний, ефективний та скоординований підхід до боротьби з корупційними проявами. Такі дії охоплюють обмін інформацією, спільне проведення заходів, аналітичну роботу, розробку спільних стратегій та програм профілактики. Наголошено на необхідності подолання дублювання функцій, створення дієвих механізмів контролю, вдосконалення процедур координації та інформаційного обміну, а також підвищення професійної компетентності співробітників відповідних органів. Підкреслено, що напрями взаємодії ДБР з іншими суб'єктами протидії корупції мають бути максимально деталізовані, враховувати реалії правового режиму воєнного стану та відповідати сучасним викликам, які стоять перед українським суспільством у контексті збройної агресії.

Ключові слова: корупція, протидія корупції, суб'єкти, система суб'єктів, Державне бюро розслідувань, взаємодія, співпраця, напрями взаємодії.

Постановка проблеми. Протидія корупції залишається одним із ключових завдань для забезпечення стабільності та розвитку української держави. Державне бюро розслідувань відіграє важливу роль у формуванні ефективної системи протидії корупційним проявам, активно взаємодіючи з іншими суб'єктами, що здійснюють антикорупційну діяльність. При цьому, враховуючи складність і багатоаспектність досліджуваної сфери суспільних відносин, серед іншого чисельності корупційних проявів, взаємодія Державного бюро України з іншими суб'єктами протидії корупції відбувається по чисельним напрямам їхньої спільної, погодженої за часом і місцем діяльності, органічне поєднання яких значно підвищує ефективність їх функціонування. Не викликає сумніву, що вивчення напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції дозволить глибше зрозуміти особливості даної сфери суспільних відносин, серед іншого виявити їх слабкі та сильні сторони, а також сформувати можливі шляхи вдосконалення такої діяльності, що набуває особливого значення й актуальності в умовах запровадження правового режиму воєнного стану, спричиненого збройною агресією проти нашої держави.

Останні дослідження та публікації, присвячені питанням взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні, засвідчують зростання наукового та практичного інтересу до комплексного аналізу цієї сфери. Зокрема, у працях таких вчених, як Г.В. Атаманчук, О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, С.М. Гусаров, О.В. Джафарова, М.В. Джафарова, Р.А. Калюжний, В.В. Кікінчук, А.Т. Комзюк, О.М. Музичук, В.Б. Пчелін, О.В. Пчеліна, Л.Т. Рябовол, О.Ю. Салманова, В.В. Сокурєнко, С.О. Шатрава, Д.В. Швець, О.М. Шмакова та інших, розглядаються питання організації та класифікації правових засад взаємодії між ДБР та іншими уповноваженими органами у сфері протидії корупції. Автори досліджують специфіку взаємодії Державного бюро розслідувань із Національним антикорупційним бюро України, Національною поліцією, прокуратурою, Службою безпеки України, судами та іншими суб'єктами, акцентуючи увагу на необхідності координації, обміну інформацією та спільного проведення оперативно-розшукових і слідчих дій. Значну увагу приділено аналізу нормативно-правового забезпечення такої співпраці, зокрема, в аспекті розмежування повноважень, подолання дублювання функцій і створення ефективних механізмів контролю за дотриманням антикорупційного законодавства. Дослідники підкреслюють потребу у розробці чітких процедур координації, вдосконаленні інформаційного обміну, а також у підвищенні рівня професійної підготовки співробітників відповідних органів. Науковий дискурс засвідчує, що аналіз напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні перебуває на етапі поглиблення, а напрацювання українських науковців стають підґрунтям для подальшого вдосконалення нормативної бази та практики реалізації антикорупційних заходів.

Метою цієї статті є визначення напрямів взаємодії Державного бюро

розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Учені-правознавці, говорячи про напрями взаємодії суб'єктів відповідних суспільних відносин, у цілому одностайні в своїх позиціях щодо розуміння їх сутності, а деякі розбіжності можуть бути з огляду на специфіку й спрямування їхніх досліджень. Так, наприклад, В.В. Козар, досліджуючи особливості адміністративно-правового забезпечення взаємодії між суб'єктами протидії кримінальним правопорушенням в Україні, вказує на те, що під напрямками взаємодії слід розуміти основні вектори спільної діяльності суб'єктів, спрямовані на досягнення цілей кримінального правосуддя, зокрема запобігання, виявлення, розслідування, припинення кримінальних правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб і відшкодування завданої шкоди потерпілим¹. У наведеному підході доволі вдало підкреслено, що напрями взаємодії суб'єктів відповідних суспільних відносин фактично являють собою вектори їх спільної діяльності, реалізація яких забезпечує поставлених цілей. Разом із тим з позиції правової науки такий підхід навряд чи можна вважати вдалим, оскільки в ньому відсутні згадки про нормативну основу такої спільної діяльності.

Указаний недолік є доволі розповсюдженим на сторінках фахової літератури. Так, наприклад, у навчальному посібнику «Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру» Т.І. Нікіфорова вказує на те, що напрями взаємодії відображають змістовний аспект, тобто «що саме» роблять суб'єкти разом або у тісному узгодженні: обмінюються інформацією, спільно проводять оперативно-розшукові заходи, здійснюють аналітичну оцінку злочинної ситуації, беруть участь у міжвідомчих групах, реалізують профілактичні програми тощо. Вони деталізують сфери співпраці та дозволяють структурувати дії суб'єктів у різних ситуаціях². У цьому випадку вчена взагалі сутність напрямів взаємодії розкриває через перелік окремих з них, який до того ж не є повним, а окремі з таких напрямів взагалі слід розглядати як форми взаємодії. У цьому зв'язку зазначимо, що форми взаємодії Державного бюро розслідувань з огляду на важливість цього питання будуть проаналізовані нами в межах наступного підрозділу представленого наукового дослідження.

Також відмітимо позицію Н.Ю. Грідіної, яка досліджуючи адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції з державними та громадськими інституціями щодо протидії гендерно обумовленому насильству вказує на те, що під напрямками взаємодії Національної поліції з державними та громадськими інституціями щодо протидії гендерно обумовленому насильству будемо розуміти сукупність окремих дій, які об'єднанні цільовим призначенням та спрямовані на

¹ Козар В. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії між суб'єктами протидії кримінальним правопорушенням в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2025. С. 95.

² Нікіфорова Т. І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру : навчальний посібник. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. С. 106.

досягнення конкретного результату в рамках загальної (стратегічної) мети, яка була обрана в рамках державної політики в цій сфері¹. І хоча в наведеній позиції, знову ж таки, відсутні згадки про нормативну основу реалізації відповідних напрямів взаємодії, доволі вдало підкреслено мету такої спільної, погодженої діяльності.

З урахуванням вищенаведеного пропонуємо під напрямками взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції розуміти визначену на нормативно-правовому рівні сукупність векторів узгоджених, цілеспрямованих дій Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції, що здійснюються задля забезпечення комплексного, ефективного та скоординованого підходу щодо протидії будь-яким корупційним проявам. Такі дії спрямовані на досягнення конкретних результатів у сфері протидії корупції, підвищення прозорості, відповідальності органів влади та реалізацію державної антикорупційної політики через взаємний обмін інформацією, спільні заходи, аналітичну діяльність, вироблення спільних антикорупційних стратегій тощо. Тобто на сьогодні можна назвати доволі значну кількість напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції, що пов'язано зі складністю та багатоаспектністю даних суспільних відносин. З огляду на що здійснимо характеристику основних і найголовніших, на нашу думку, напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції.

Так, як один з провідних напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції слід розглянути забезпечення здійснення ефективного досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень. При цьому акцент слід робити саме на корупційних кримінальних правопорушеннях, оскільки законодавець поряд з ними виділяє ще ряд корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень.

Так, наприклад, на початку роботи Державного бюро розслідування, станом на 1 березня 2018 року 510 кримінальних проваджень скеровано до суду, із них 499 – обвинувальних актів та 11 угод про визнання винуватості. Абсолютна більшість проваджень – 94% – стосується осіб, які вчинили військові злочини – 481. При цьому 28 проваджень скеровано до суду щодо працівників правоохоронних органів. Серед них 19 проваджень стосуються працівників Національної поліції України, 5 – Державної прикордонної служби України, два – Національної гвардії України, по одному – Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної фіскальної служби України. При цьому для забезпечення узгодженого проведення досудового розслідування було забезпечено взаємодію з наступними суб'єктами протидії корупції: Національної поліції України; Служби безпеки України; Міністерства оборони України; Служби зовнішньої розвідки України;

¹ Грідіна Н. Ю. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції з державними та громадськими інституціями щодо протидії гендерно обумовленому насильству : дис. ... д-ра філософії : спец. 081. Харків, 2021. С. 125.

Національного антикорупційного бюро України; Державної фіскальної служби України; Державної прикордонної служби України; Державної служби України з надзвичайних ситуацій; органів доходів і зборів; Державної судової адміністрації України; Державної кримінально-виконавчої служби України¹.

А вже у 2024 році Державне бюро розслідувань здійснювало розслідування у 155 тис. 874 кримінальних провадженнях. З них 91 тис. 906 кримінальних проваджень розпочаті у році, що минув. Також зареєстровано 88 тис. 904 заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення. Закінчено досудове розслідування у 21 тис. 87 кримінальних проваджень, триває – у 111 тис. 623 кримінальних проваджень. Працівники Державного бюро розслідувань затримали 2 тис. 66 осіб, серед них: 1 посадовець категорії «А», 1 суддя, 3 прокурори, 10 співробітників Служби безпеки України, 9 податківців, 10 митників, 86 працівників Національної поліції України та інші. Загалом у 2024 році Державне бюро розслідувань повідомило про підозру 15 тис. 709 особам, зокрема: 3 членам Кабінету Міністрів України чи їх заступникам, 2 посадовцям категорії «А», 6 народним депутатам, 19 суддям, 16 прокурорам, 39 працівникам Служби безпеки, 538 працівникам Національної поліції України, 46 податківцям, 58 митникам та іншим. До суду направлено 7 тис. 576 обвинувальних актів щодо 8 тис. 177 осіб: 2 членів Кабінету Міністрів України, 1 посадовця категорії «А», 8 народних депутатів, 41 судді, 78 прокурорів, 49 співробітників Служби безпеки України, 860 працівників Національної поліції України, 45 податківців, 68 митників та інших. За результатами судового розгляду винесені обвинувальні вироки щодо 3 тисяч 87 осіб. Стосовно 19 осіб набрав законної сили виправдувальний вирок².

Також слід вказати й на те, що Державне бюро розслідувань здійснювало розслідування у 71898 кримінальних провадженнях, 30554 з яких були розпочаті у 2023 році. Зареєстровано 27996 заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення. Затримано 1482 особи, серед яких судді, прокурори, податківці, митники, працівники правоохоронних органів, військовослужбовці, зокрема співробітники ТЦК. Повідомлено про підозру 8 142 особам, серед яких: 1 колишній Міністр Кабінету Міністрів України та 1 колишній заступник Міністра Кабінету Міністрів України, 10 народних депутатів України, 15 суддів. Закінчено досудове розслідування у 17 957 кримінальних провадженнях. До суду направлено обвинувальні акти у 7 231 кримінальному провадженні стосовно 7 584 осіб, серед яких: Президент України, повноваження якого припинені; 4 члени Кабінету Міністрів України та їх заступники; 2 посадовці категорії «А»; 2 народні депутати України; 95 суддів та інші³.

¹ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2018 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/8os4.

² Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.

³ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2023 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/xsdi.

Наступним, доволі пов'язаним з розглянутим вище напрямом взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції, є здійснення спільної оперативно-розшукової діяльності. Так, відповідно до приписів Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави. При цьому оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів¹.

Як впливає з аналізу п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», Державне бюро розслідувань та його уповноважені посадові особи з метою виконання покладених на них завдань, серед іншого здійснюють на підставах і в порядку, встановлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові дії, оперативно-розшукову діяльність, слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань². Такі повноваження Державне бюро розслідувань реалізує взаємодіючи й з іншими суб'єктами протидії корупції в напрямку здійснення спільної, погодженої за часом і місцем оперативно-розшукової діяльності. Так, наприклад, У 2024 році працівники Головного оперативного управління та оперативних підрозділів територіальних управлінь Державного бюро розслідувань відкрили 110 оперативно-розшукових справ, у тому числі 41 категорії «перевірка» та 69 категорії «розшук». За результатами проведення оперативно-розшукових заходів протягом звітного періоду за матеріалами 15 оперативно-розшукових справ категорії «перевірка» в Єдиному реєстрі досудових розслідувань зареєстровано 15 кримінальних проваджень. У межах 23 оперативно-розшукових справ категорії «розшук» розшукано 23 особи, які вчинили кримінальні правопорушення³.

У межах вказаних напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції реалізується ще один з них – виявлення та повернення активів, одержаних від корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень. Як зазначено в Стратегії повернення активів на 2023–2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2023 року № 670-р питання протидії корупції, організованій

¹ Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

² Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6. Ст. 55.

³ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.

злочинності, розкраданню та привласненню державних коштів і майна необхідно вирішувати у рамках реалізації кримінально-правової, економічної та соціальної державної політики. Саме виважена та скоординована робота державних органів забезпечує створення передумов для функціонування ефективної національної системи протидії, виявлення та припинення злочинної діяльності. При цьому повернення активів є складним процесом, який потребує значного ресурсного забезпечення та повинен бути реалізований за умови належної політичної підтримки, чіткої, тісної взаємодії, співпраці та координації всіх заінтересованих сторін. Повернення активів здійснюється у кілька етапів, діяльність на кожному з яких залежить від ефективності попереднього етапу. За загальною світовою практикою процес повернення активів здійснюється за такими основними етапами: досудове слідство (з'ясовується інформація про доходи від кримінальних правопорушень, їх місцезнаходження та докази щодо власності на них); судове провадження (засудження або виправдання обвинуваченого/підсудного, ухвалення рішення про конфіскацію, набрання ним законної сили); виконання рішення про конфіскацію (майно фактично підлягає конфіскації на користь держави відповідно до закону чи міжнародного договору)¹.

Не викликає сумніву те, що розбудова правової держави зумовлює необхідність подолання корупції, одним із елементів якої є набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, незаконних активів. Тому працівники Державного бюро розслідувань не обмежуються лише встановленням і розслідуванням фактів корупційних правопорушень, а вживають заходів щодо виявлення майна та активів, отриманих посадовцями внаслідок таких злочинних дій. Так, наприклад в 2023 році слідчі Державного бюро розслідувань розпочали досудове розслідування у 38 кримінальних провадженнях цієї категорії. Всього досудове розслідування здійснювалось у 83 кримінальних провадженнях. До суду направлено 8 обвинувальних актів стосовно 8 осіб. У закінчених кримінальних провадженнях арештовано майна підозрюваних на суму 51,7 млн гривень². У цьому році за результатами розслідувань в управління державі передано майно на понад 7,3 млрд гривень. Це, зокрема, власність суб'єктів рф в Україні. Так, Вищий антикорупційний суд України задовольнив позови Міністерства юстиції України щодо застосування санкцій проти громадян російської федерації – олігархів, наближених до путіна: Аркадія та Ігоря Ротенбергів, Олега Дерипаски, Євгена Гінера, Олександра Пономаренка, Олександра Скоробогатька та інших³.

За результатами роботи Державного бюро розслідувань у тісній взаємодії з Офісом Генерального прокурора та іншими правоохоронними

¹ Стратегія повернення активів на 2023–2025 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2023 р. № 670-р. *Офіційний вісник України*. 2023. № 76. Стор. 28. Ст. 4305.

² Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.

³ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2023 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/xsdi.

органами до Агентства з розшуку та менеджменту активів та Фонду державного майна України передано російських активів вартістю 2,6 млрд грн. У власність нашої держави передано: ТОВ «Глухівський кар'єр кварцитів» та ТОВ «Миколаївський глиноземний завод»; ТРЦ «Ocean Plaza»; 88,89 % акцій АТ «Перший інвестиційний банк»¹. Арештовано та розглядається у Вищому антикорупційному суді питання націоналізації активів: ПрАТ «Рівнеобленерго» (93,2 %), АТ «Херсонобленерго» (99,9 %), АТ «Чернівціобленерго» (96,8 %), АТ «Житомиробленерго» (95,5 %), ПрАТ «Кіровоградобленерго» (72,9 %), а також 7 готелів та 2 торгово-розважальні центри, загальною вартістю 2 млрд грн (Гінер), 1,9 млрд активів АТ «МЕГАБАНК», ТОВ «Ройял пей юроп» («Sia Royal Pay Europe»)².

У цілому Державне бюро розслідувань спільно з Офісом Генерального прокурора, Міністерством юстиції України, Агентством з розшуку та менеджменту активів, Державною службою фінансового моніторингу вживало правових заходів щодо зменшення економічного впливу ворога шляхом встановлення та арешту власності російських компаній і суб'єктів³. За матеріалами Державного бюро розслідувань Спеціалізована антикорупційна прокуратура звернулася до Вищого антикорупційного суду з позовом про стягнення в дохід держави необґрунтованих активів начальника складу пального та мастильних матеріалів центру забезпечення тилу Командування Сил логістики Збройних Сил України та його близьких осіб. Державне бюро розслідувань встановило, що у 2024 році дружина військовослужбовця за його дорученням придбала житловий будинок та земельну ділянку у Львівській області площею 180,8 м² вартістю 2,9 млн грн. Разом із тим слідство показало, що подружжя не мало достатніх законних доходів та заощаджень для придбання цього майна. У 2025 році зазначений будинок продали за 2,7 млн грн. Матеріали щодо ознак необґрунтованості активів Державне бюро розслідувань скерувало до Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Після їх опрацювання прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури подав до Вищого антикорупційного суду позов на суму понад 2,9 млн грн⁴.

Як окремий напрям взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції слід розглянути той, що пов'язаний із усестороннім забезпеченням функціонування даної сфери суспільних відносин, як-то: кадрове, інформаційне, матеріально-технічне, фінансове тощо забезпечення. Так, наприклад, у 2024 році за результатами взаємодії з профільним комітетом Верховної Ради України збільшено граничну

¹ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2023 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/xsdi; Силам оборони передано матеріали на понад 8 млн грн, вилучені ДБР у справі щодо пособництва державі-агресору / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/k5j3.

² Силам оборони передано матеріали на понад 8 млн грн, вилучені ДБР у справі щодо пособництва державі-агресору / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/k5j3.

³ Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

⁴ За матеріалами ДБР суд розгляне позов щодо стягнення в дохід держави майже 3 млн грн необґрунтованих активів посадовця ЗСУ / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/cymx.

чисельність працівників Державного бюро розслідувань з 1 600 до 1 900 осіб, що сприятиме ефективності досудового розслідування та якості його оперативного супроводу. Також у результаті такої взаємодії особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань отримали право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю під час дії надзвичайного або воєнного стану. Це безпека працівників під час виконання ними службових обов'язків, а отже і більш ефективна реалізація їх повноважень. У межах такої взаємодії Державне бюро розслідувань продовжило роботу із вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють його діяльність. Зокрема, результатом спільної роботи з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України та іншими державними органами стало ухвалення ряду законів та постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань, проходження особами рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань служби, їх соціального захисту¹.

Крім того, з метою обміну досвідом, набуття нових знань та вмінь у сфері досудового розслідування на постійній основі здійснювалася взаємодія з закладами освіти щодо навчання працівників Державного бюро розслідувань. Протягом листопада–грудня 2024 року відповідно до укладеного договору між Державним бюро розслідувань та Національною академією Служби безпеки України, організовано 6 курсів навчання за сертифікатними програмами, розробленими Національною Академією Служби безпеки України на основі новітніх досягнень Служби безпеки України з протидії загрозам національної безпеки України. У зазначених курсах навчання взяли участь 82 працівники Державного бюро розслідувань. У цілому з метою підвищення рівня професійної майстерності протягом 2024 року працівники Державного бюро розслідувань систематично брали участь у проведенні навчальних заходів, які проводилися за підтримки міжнародних партнерів. Протягом цього року проведено 24 такі заходи, участь в яких взяли 335 працівників ДБР².

Даний напрям взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими суб'єктами протидії корупції реалізується й на міжнародному рівні. Так, наприклад, у межах проєктів міжнародної технічної допомоги, у яких партнерами є Європейський Союз, Рада Європи тощо, проведено навчання за кордоном та заходи щодо обміну досвідом з представниками державних установ, громадських організацій іноземних держав. Працівники Державного бюро розслідувань брали участь у семінарах з питань діяльності правоохоронних органів України під час війни та у повоєнний період, інноваційної криміналістики в умовах війни, протидії зло чинному порушенню законів і звичаїв війни, боротьби з фінансовими злочинами, проведення негласних (слідчих) розшукових дій, розслідування

¹ Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.

² Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.

кримінальних правопорушень за фактами катування та інших¹.

Висновки. Отже, діяльність Державного бюро розслідувань у сфері протидії корупції характеризується багатовекторністю, що включає не лише встановлення та розслідування корупційних правопорушень, а й активні заходи з виявлення, арешту і передачі незаконно набутого майна та активів у власність держави. Взаємодія з іншими державними органами, міжнародними партнерами та закладами освіти сприяє підвищенню професійної майстерності працівників Державного бюро розслідувань, а також удосконаленню правового регулювання та безпеки їх діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грідіна Н. Ю. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції з державними та громадськими інституціями щодо протидії гендерно обумовленому насильству : дис. ... д-ра філософії : спец. 081. Харків, 2021. 256 с.
2. За матеріалами ДБР суд розгляне позов щодо стягнення в дохід держави майже 3 млн грн необґрунтованих активів посадовця ЗСУ / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/cymx.
3. Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2018 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/8os4.
4. Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2023 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/xsdi.
5. Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2024 рік / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/dnqw.
6. Козар В. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії між суб'єктами протидії кримінальним правопорушенням в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2025. 202 с.
7. Нікіфорова Т. І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру : навчальний посібник. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с.
8. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6. Ст. 55.
9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
10. Силам оборони передано матеріали на понад 8 млн грн, вилучені ДБР у справі щодо пособництва державі-агресору / Державне бюро розслідувань. URL: ogy.de/k5j3.
11. Стратегія повернення активів на 2023–2025 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2023 р. № 670-р. *Офіційний вісник України*. 2023. № 76. Стор. 28. Ст. 4305.

¹ Там само.

Стаття надійшла до редакції 10.08.2025

Oleksiy Ol. SERPUKHOV,

Postgraduate Student

(University of Modern Knowledge, Kyiv, Ukraine)

DIRECTIONS OF INTERACTION BETWEEN THE STATE BUREAU OF INVESTIGATION AND OTHER ANTI-CORRUPTION ENTITIES IN UKRAINE

The article examines the directions of interaction between the State Bureau of Investigation and other anti-corruption entities in Ukraine, which is one of the key tasks for ensuring the stability, democratic development, and rule of law in the state. The complexity and multifaceted nature of the area under study are emphasized, noting that the effectiveness of anti-corruption activities largely depends on the coherence of actions between the State Bureau of Investigation and other bodies authorized to undertake anti-corruption measures. Organizational, legal, and practical aspects of cooperation between the State Bureau of Investigation and the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the National Police, the Prosecutor's Office, the Security Service of Ukraine, the courts, and other anti-corruption policy actors are analyzed. Considerable attention is paid to issues of coordination, information exchange, the joint conduct of operational and investigative actions, as well as the improvement of the regulatory and legal framework for such activities. The main directions of interaction are defined, among which special emphasis is placed on ensuring effective pre-trial investigation of corruption-related criminal offences. The positions of scholars regarding the nature of the directions of interaction are explored, their substantive and regulatory aspects are revealed, as well as the targeted purpose of coordinated actions by anti-corruption actors. The author's vision of the directions of interaction between the State Bureau of Investigation and other anti-corruption entities is formulated as a set of vectors of coordinated, purposeful actions defined at the regulatory and legal level, ensuring a comprehensive, effective, and coordinated approach to combating manifestations of corruption. Such actions include information exchange, joint operations, analytical work, the development of joint strategies and prevention programs. The necessity of overcoming duplication of functions, creating effective control mechanisms, improving coordination and information exchange procedures, and raising the professional competence of employees of the relevant bodies is highlighted.

Key words: *corruption, anti-corruption, entities, system of entities, State Bureau of Investigation, interaction, cooperation, directions of interaction.*